

[Hartling.]

deres dreng i en privatskole, hvad enten det er en friskole eller en eksamensskole.

Dernæst tænker vi os, at drengen bor et sted, hvor der er en stor skole, måske en kæmpeskole med et par tusinde børn. Han går i 1.-5. klasse, og der bliver ingen forskel at mærke mellem den nuværende ordning og den nye, bortset fra at mellemskoleprøven er forsvundet, så 5. klasse kan blive lidt fredeligere og lidt mere meningsfyldt end nu.

I 6. klasse skal alle børn have en begyndende engelskundervisning, i 7. klasse et tilbud om tysk og begyndende matematik. Da skolen har flere parallelklasser, kan den samle de børn, der sigter på eksamensafdelingen. Det vil i praksis sige, at det i høj grad kommer til at ligne den nuværende deling i 1. og 2. eksamensmellem og 1. og 2. fri mellem. Men der vil dog være et par afgørende forskelle, nemlig dels, at der skal være „gensidig mulighed for overgang“ — for at bruge et udtryk, som formanden for Danmarks Lærerforening har brugt — dels, at der er adgang til 1. realklasse for enhver, der går ud af 7. klasse, hvis han eller hun har de fornødne kundskaber. Det betyder, at hvis nogle børn er forkert anbragt i 6. klasse, kan de flyttes over til den anden klasserække. Det betyder, at de børn, der forlader skolen efter 7. klasse, går ud af skolen uden at være stemplet. Og hvad angår realafdelingen og overgang til gymnasiet, gælder her de samme forhold og muligheder som før nævnt.

Man vil se, at forandringen fra det nuværende ikke er så voldsom. Den består i en smidiggørelse af bestemmelseerne, en forøgelse af mulighederne. De folk, som er imod dette forslag, siger: man har intet gjort for fri mellem. Jeg svarer: jo, man har gjort det, man kan gøre, nemlig gjort 6. og 7. klasse til åbne klasser i stedet for den lukkede 1. og 2. fri mellem, der var som en blindgade.

Det, man forestiller sig at man kan gøre for fri mellem, fortaber sig gerne i tågesnak eller har ikke noget med lovgivningen at gøre. Man siger: giv dog dem i fri mellem bedre bøger og bedre lærere, lad være med at forsømme dem med hensyn til lokaler, og lad være med at slå klasser sammen o. s. v., og det er klart, at alt dette er uhyre vigtigt, men det har ikke noget med paragrafferne at

gøre. Det kan ske under enhver skolelov. Lad os dog ikke bilde os ind, at vi her i folketinget skaber skolen. Må jeg citere mig selv fra første behandling sp. 1053 — dermed kan jeg samtidig rette en trykfejl —:

„Jeg har for øvrigt den opfattelse, at det egentlige i skolen, dens ånd og atmosfære, dens forbindelse til hjemmene og det levende intime daglige forhold imellem læreren og børnene, alt dette kan der ikke lovgives om. Det er ikke paragrafferne, der skaber den gode skole.“

Man siger: giv dog de jævnt begavede børn den skole, de har ventet på i 20 år. Se, når forældrene står med deres barn i 5. klasse, så er det ikke en skole for de jævnt begavede, de sukker efter. De ønsker deres barn i eksamensmellemskolen, fordi den fører til noget, og de føler, at der gøres dem uret, hvis børnene sættes i en særlig skole for jævnt begavede.

Man svigter disse børn med dette forslag, hedder det. Men hvem er den fri mellemskoles børn? Hvem er „disse børn“? Det er vel ikke meningen at sige, at nogen er født til at gå i en bestemt skoleafdeling. Det er jo os, der ved en deling gør dem til „disse børn“. Vi deler efter boglige evner. Stiller vi børnene op efter boglige evner, falder de dog ikke i to klare grupper: de bogligt begavede og de ikke bogligt begavede. Man taler ofte, som om det var sådan, men det er som en lang skala fra de bedste til de ringeste med hensyn til boglige evner. Et sted på denne skala af 11-12 års børn lægger vi et snit, og dermed er den ene del blevet til eksamensskolebørn, der skal gå i den skole, der fører til noget, og hele resten er blevet til „disse børn“.

Jeg mener, at man gør uret med en sådan endelig deling i den alder. Jeg nægter ikke, at man ved en sådan deling kan gøre undervisningen nok så effektiv og nok så let for læreren, men skal vi alene sigte på det effektive, så burde man konsekvent lægge snittet langt tidligere; allerede i det 2. skoleår kunne man sortere børnene ud i klasser til en mere effektiv undervisning, og man kunne jo gentage sorteringen, hvis man endelig vil det effektive. Har man et andet skolesyn, er der i og for sig ikke noget i vejen for at foretage en deling af børnene, men den må ikke være så endelig og uigenkaldelig som den, vi i øjeblikket har. Der må som